

LBRIS

We know
books

Paltonul lui Nino

In memoriam
GEORGE ALMOSNINO

*(n. 17 iulie 1936, București –
d. 24 noiembrie 1994, București)*

Selecție poeme ANGELA BACIU

CHARMIDES

2024

Cuprins

Paltonul lui Nino (delir oniric) (*Angela Baciu*) / 7

Scrisoare pentru Nino (*Nora Iuga*) / 10

LAGUNA

(1971)

Spital / 17

Dacă nu aş auzi / 18

Depinde / 19

1. În mare / 20

2. Peştele dulgher / 21

3. Când clopotele navelor bat / 22

4. Duminica Penelopei / 23

Ce poate mortul dori / 24

Viziune / 25

NISIPURI MIŞCĂTOARE

(1979)

strânge firimiturile mamă / 29

din ce istm / 30

unu / 31

din depărtări vapoarele / 32

și somnul ca drumul / 33
cum omul se culcă speriat / 34
cântece de spital / 35
drum 3 / 41

OMUL DE LA FEREAȘTRĂ
(1982)

Viața de toate zilele / 45
frumusețea unui vers gol / 45
rare sunt cântecele care mi-au plăcut / 46
flori ofilindu-se în borcane mici de iaurt / 47
aici speriată mâna de femeie / 48
viața s-a mutat înăuntrul ochiului / 49
un poet lângă mare / 50
mă socoteam mai presus decât această mașină de scris / 51
dacă veneai acolo unde marea și păsările / 52
este în afara îndoielii am mai zis în câteva rânduri / 53
încetul cu încetul / 54
am aprins aragazul cu ultimul chibrit / 55
frica începe să mi se adune în somn / 56
acopăr cu somn / 57
marea adusă pe fundul unui pahar / 58

POEME DIN FOTOLIUL VERDE
(1984)

zidul / 61
O casă rămâne singură / 65

privesc în cuier / 66

într-un oraș fără nume / 67

să spunem mai târziu ea care dintotdeauna îndepărtată / 68

un trup gol / 69

și în sfârșit vocile / 70

dăinuie noapte joc al contrariilor / 71

cine ar fi putut presupune / 72

POSTUM

MAREA LINIȘTE

(1995)

aș vrea să-i spun micului prinț / 75

am avut și eu un vis desuet / 77

Era un om al tăcerii (George Almosnino) (*Constantin Abăluță*) / 79

GEORGE Almosnino, o impresie (*Nicolae Prelipceanu*) / 82

Paltonul lui Nino
(*delir oniric*)

motto:

*„privesc in cuier
hainele obosite de trupuri”*

(G.A.)

Frig. Atât de frig că am fi intrat oriunde, numai să ne mai încălzim puțin. Era întredeschisă poarta mare a muzeului. Traversam curtea plină de mormane de zăpadă. În muzeu, căldura din săli ne cuprindea și ne simțeam atât de bine. Era liniște. Părea să nu fi trecut nimeni pe acolo de ceva vreme. Tavanul înalt, pereții încărcăți, covoare groase, ușor roase de timp. Treceam dintr-o încăpăre în alta căutând parcă nici eu nu știu ce. Ferestrele îmbrăcate în draperii grele, de un roșu închis, strânse cu canafi aurii.

Dincolo, forfota străzii, oamenii mergeau grăbiți, fiecare la treburile lor. Un câine zgribulit își făcuse culcuș pe un capac de canalizare. Priveam calm fiecare tablou în parte. Încă aveam mâinile înghețate, frigul nu se descotorosise de mine, stătea agățat ca o scamă pe o haină veche. Pășeam ușor, parcă să nu deranjez. Din când în când, trecea câte o femeie. Toate purtau halate albe. Habar n-aveam dacă erau angajate la muzeu, sau asistente medicale. De fiecare dată era alta... Cine știe. Îmi venea să o întreb pe una din ele cum o cheamă. Sau de ce duce pe tava de argint un pahar cu gura în jos. Zâmbeam în sinea mea, numai cu fantomele nu vorbisem!!!

Încă o ușă deschisă, altă încăpăre plină de tablouri...

În mijloc, trona un birou impresionant. Pe un colț, o lampă veche. Cu abajurul verde. De ce verde? La birou, cu un zâmbet larg pe față aștepta Nino. Avea capul descoperit, barba încăruntită, privirea senină, îmbrăcat într-un **palton** lung, maro cu guler de blană scurtă. Pe birou, își așezase mânușile, tot maro, terminate și ele la încheieturi cu blană. Tiberiu se duce direct la el. Se privesc, pare că abia se despărțiseră. Nu erau surprinși să se reîntâlnească. Se salută ca fotbaliștii pe stadion, lovindu-și palmele, parcă-și urează „give my five”. Eram în fața unui tablou?! Căutam în colțul de jos în dreapta, numele autorului. Nu știu ce vedeam: doi bărbați maturi, tată și fiu, apropiați acum printr-o înțelegere tacită. Semănau. Statura, o ușoară încruntare a frunții. Și-au strâns mâinile. Nu puteam distinge mâna unuia de mâna celuilalt. Și ele erau identice: degete lungi, încheieturi subțiri, arătătorul și cel mijlociu îngălbenite de tutun. Cum era posibil ca doi oameni să aibă aceleași mâini? Îl priveam pe Nino. Voiam să îi spun ceva. Cuvintele nu-mi ies din gură. Pe neașteptate, Tiberiu se întoarce cu spatele și pleacă să privească tablourile. Am rămas în fața lui Nino, nu atât nedumerită, cât mai degrabă rușinată. Îmi venea să mă năpustesc asupra lui și să-l îmbrățișez, crezând că acolo găsesc toată siguranța lumii... Din doi pași îl ajung din urmă pe Tiberiu. Îl întreb în șoaptă de ce nu mă prezintă. Mă privește – aceeași ochi exasperați ca atunci pe coama Baiului, când spunea „*hai, nu vii odată?*” - îmi răspunde să mă port cum simt: „*Du-te la el, dragă, ce mă întrebi pe mine?!*” și trece la un alt tablou. Îmi iau inima în dinți, și fie ce-o fi. Nino e în picioare acum, dar nu schițează nici un gest, zâmbește larg și atât. Nu mă cheamă, mă opresc la jumătatea drumului. Zâmbesc și eu. Era de ajuns. Mă întorc la Tiberiu, îl iau de mână. A cui mână o strângeam?... Priveam amândoi același tablou.

Întorc încă o dată privirea spre sala cea mare. Biroul gol. Nino

nu mai era. Plecase cu tot cu paltonul și mănușile maro, cu femeile în halate albe...Să fi văzut numai eu tabloul ăsta?

În alt tablou imaginea unui cartier vechi, muncitoresc, câțiva copii la săniuș. Un om de zăpadă făcut cam naiv cu o tigaie pe cap și un nas strâmb din morcov luat din cămara bunicii. În prim plan băiețelul parcă semăna cu Tiberiu copil. Sau cu Nino?! Era și o fetiță acolo, cu două codițe lungi, negre. Se plângea de frig. Copilul o privea mirat. Își scoase haina și i-o puse ei, să-i țină cald. Haina veche militărească, nu se încheia la ultima gaică...

„L-am dat Norei, într-o primăvară, de mărțișor, bumbul ăla de alamă, legat cu un fir tricolor”, spune Tiberiu. De unde să fi găsit la cazarmă un șnur roșu cu alb?

Ies din tablou, mai privesc odată biroul, lampa verde ca fotoliul lui Nino din sufragerie. E tot acolo...

M-am trezit brusc. Unde sunt? E 8, trebuie să plec la serviciu...

Angela Baci

Scrisoare pentru Nino

motto:

„ții minte, Nino, luna mai,
când ne plimbam în parcul Tei,
când tu fumai țigări Carpați,
și ne iubeam ca niște zmei.”...

Dragul meu Nino,

E iulie, luna ta!...Oare dacă m-ai auzi acum, ți-ai aminti că atunci, la Ateneul Popular de la Liceul „Mihai Viteazu”, am ajuns prima oară, nu ca poetă, ci ca însoțitoarea unui orb care scria poezii...ce înseamnă *destin*? Nu știu de unde până unde, mă asaltează chiar acum câteva versuri, nu sînt sigură dacă le-a scris Nicolae Labiș: „studentei de acasă i s-a trimis un vin / eu am băut dintr-însul / era un vin modest / ca mămăliga bună / ca pâinea de sub țest /” – aici s-a rupt filmul...dar, peste câteva minute, continuă, „și ce ascunse doruri / ce nedormite nopți / visează-n carnea dulce a strugurilor copti”...(cam așa). Îmi plăcea să citesc poezii, țin minte că primele versuri pe care nu le-am înțeles, de parcă nimerisem într-o cameră secretă, unde am dat peste o limbă străină și ca s-o pot înțelege aveam nevoie de o altfel de cunoaștere, decât cea a înțelesului obișnuit...așa am ajuns noi doi, unul la celălalt, poate în clipele faste, când oamenii își descoperă din întâmplare limbajul secret...n-o să mă crezi, știi ce mi se întâmplă acum? Dacă m-aș lăsa pradă vocii care-mi dictează, m-aș supune orbește cuvintelor ivite fără noimă, astea vin așa de capul lor, deși nu le chem, fără subiect și predicat! astea-s născătoare de poezii!

Cât a trecut, Nino...de când ai venit așa neanunțat sau...de când te-ai dus, la fel de neanunțat?! Nu prea vorbesc cu tine...de fapt, noi doi, nici atunci în Tei, când băteam aleile parcului, nu prea vorbeam...citeam din „Cântecele despre viața și moartea stegarului Christoph Rilke”. Îmi aduc aminte, era o carte de format mare, un fel de album, semnată de poetul meu preferat în anii aceea, Rainer Maria Rilke „să călărim, să călărim, prin zi, prin noapte, prin zi...”. Varianta românească e aproximativă și nu știu de ce, de fiecare dată, în continuarea acestor versuri, în capul meu urmează automat: „dacă această carne moale, s-ar preface în stropi de rouă și dacă cel veșnic, nu și-ar fi rostit necruțarea asupra uciderii de sine: „să mori? să dormi? dar dacă visezi?”... (monologul lui Romeo „a fi sau a nu fi” – din piesa „Romeo și Julieta” de Shakespeare).

Apoi, ne așezam pe-o bancă, împărțeam aceleași țigări „Carpați” și ne citeam ultimele poezii... Acasă ne aștepta o pisică neagră, Pusi, un câine – corcitură de lup, Luxy, ceaiul din frunze de gutui, poemele lui Lorca și nelipsita rugăciune înainte de somn...”*Dac-ai fi instrument, ai fi violoncel*”... ți-am spus! Ai fost primul bărbat care mi-a comparat picioarele cu superbe instrumente de făcut muzică dintr-o eventuală orchestră formată din membre ale trupului și, de câte ori îmi puneam pijamaua, mă comparai cu nu știu ce gimnastă celebră. Ți mai aduci aminte? Îmi place că amintirea ta se continuă la mine în minte prin cuvinte care-și repetă rolul, până când piesa va fi scoasă din repertoriu.

La început scriai numai tu poezii. Aveai un caiet aproape plin. Deși nu scriam și nici nu eram tentată să scriu versuri, pe ale tale le găseam surprizător de bune, poate unde eu îi rămâneam fidelă rolului de cititor, până într-o zi, când s-a produs contaminarea... Încet, încet, Tiberiu, băiatul nostru, prim balerin la Opera Română, care a devenit mai târziu „*exigentul critic literar*” al familiei, te-a

declarat rituos pe tine – poetul George Almosnino – cel mai bun dintre noi doi!...

Uneori mi se pare că la tine, Nino, tăcerea era arma secretă. Tăcerea ta avea mister! poate tocmai fiindcă te trăgeai dintr-un vechi neam sefard...eu mă bucuram ca o femeie care nu se dez-minte, când este încântată mai mult de succesele bărbatului ei, decât de succesele personale! Uite-așa mi se învârt pe deasupra capului lanțuri sonore de vocale-consoane de-a valma și fața ta foarte prelungă, Nino, apare ca o umbră pe peretele din fața televizorului, unde se transmite chiar acum un meci al Rapidului. Fotografia ta e proptită de vaza cu gladiole, ca tu să poți privi în voie, din poză, meciul Rapidului.

Au trecut anii...din ce se adună trec mai repede...”cum zboară anii / trec clipe, clipe / lebede albe”. Așa începea prima poezie scrisă de tine pe care mi-ai citit-o. Când te-am cunoscut, eu nu scriam poezii...m-am strecurat ca un hoț în noapte „fără zgomot, fără pas, ca un suflet de pripas” în grădina deliciilor și am descoperit că tu ești (vorbesc la prezent!) bărbatul care a știut să mă iubească atât de frumos, încât a dat în femeia din mine peste un poet...

N-ai bătut niciodată la porțile revistelor, nici nu le-ai dedicat poeme idolilor „poeziei angajate”! Și lăsându-mi mie cale liberă, ca orice „cavaler” care se respectă, eu, care am fost temperamental născută să ies la rampă, am „profitat”, iar el „Nino al meu părea fericit să fie lăsat în pace!”. Chiar dacă am fost totdeauna conștientă că el era mai bun decât mine...dar, ce mai contează asta...acum...răspлата noastră ne-a dat-o „cineva de acolo de sus care ne-a învățat că iubirea e rugăciune, nu prostituție”...

Da, dragul meu Nino, eu știu că mulți mă judecă fiindcă te pomenesc, poate prea puțin în amintirile mele...dar, probabil că țara ta nesfârșită nu încape în mica mea parcelă de pământ, unde

se pare că nu mai e nevoie de nici un cuvânt ca să te faci înțeles și cu atât mai puțin, iubit...

Drumul meu se apropie de sfârșit...gândul ăsta s-a instalat în mintea mea, stă acolo cuminte și tace. Poate că traversarea pe celălalt trotuar e mult mai ușoară decât îmi închipui...

Dar, eu nu mă pot hotărî ce să iau cu mine: o beretă, un batic, periuța de dinți, rujul de buze...eu nici măcar nu mi-am pregătit, ca mama, lenjeria de corp și rochia cu care să mă îngropați...mă gândesc că o să aveți toate motivele să mă înjurați, că v-am lăsat toate nimicurile astea pe cap, mai ales cărțile. Parcă îl văd pe Tiberiu, alături de Angela, pe post de bibliograf principal, luptându-se cu volumele lui Goethe, Schiller, Lessing...și toate îmbrăcate în piele... toate în alfabet gotic!

Da, dragul meu Nino, pe curând,

17 iulie 2024, București

Nora Iuga

LBRIS

We know
books

Laguna

(1971)

Spital

N-am vrut să trec prin pădure,
aer canin, sfâșiat,
ce pot să fac?
Fără păsări pădurea are mirosul
coridoarelor de spital.
Soră, vecinul de cameră trage să moară,
se zbate în pat și e gata
să cadă de-a curmezișul drumului meu.
Singur n-am să pot trece
peste pervazul ferestrei și degeaba
am sărutat piciorul de lup
spânzurat de tavan în lumină.
Soră, dă-i omului acesta, ce încearcă
să moară, trupul tău.
E gata să-mi cadă de-a curmezișul drumului
și-am să fiu nevoit să-l rod
până la oase și oasele,
să pot trece înainte.
Soră, rămâne fără păsări pădurea.

Dacă nu aş auzi

Arbori tunși. Desfrunziți.
Nu credeam să mă pot popula
cu verde atâta.
Stau întins la pământ
privind crengile plecate spre cer.
Nimeni nu-mi cheamă sângele înapoi.
Desigur aş dormi populat de frunze
dacă
nu aş auzi omizile
cum se divid.

Depinde

Totul depinde de călimări...
și această femeie nu poate trăi
decât îmbrăcată în cerneală
și acest cal și această cheie
care păzește o pasăre împăiată.

Totul depinde de călimări
totul depinde de culoarea cernelii;
aceasta este sărbătoarea
și singurul gest de pudoarea.